

УДК 336.226.12

DOI: <https://doi.org/10.31651/2076-5843-2024-1-2-65-74>

НОВОСЬОЛОВА Олена Сергіївна,

к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування,

Херсонський національний технічний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5225-6353>

novoselova27@gmail.com

ПРИБУТКОВЕ КОРПОРАТИВНЕ ОПОДАТКУВАННЯ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ТА УРОКИ ДЛЯ УКРАЇНИ

У статті досліджено особливості корпоративного прибуткового оподаткування в зарубіжних країнах та визначено перспективи його імплементації в українській практиці. Проведено аналіз Індексу міжнародної податкової конкурентоспроможності, виокремлено особливості оподаткування в Естонії, які дозволили країні посісти перше місце за вищезгаданим показником. Розглянуто систему корпоративного прибуткового оподаткування в США, Китаї та Німеччині, як провідних економіках світу.

Ключові слова: корпоративне прибуткове оподаткування, податок на прибуток, розподілений прибуток, Індекс міжнародної податкової конкурентоспроможності, зарубіжний досвід, США, Китай, Німеччина, Естонія.

Постановка проблеми. У сучасних економічних реаліях особливо гостро постає питання підвищення ефективності механізму оподаткування прибутку підприємств, оскільки податок на прибуток підприємств у практиці розвинених країн є дієвим інструментом досягнення збалансованого економічного розвитку та стабільним джерелом наповнення бюджетів. Військово-політичні виклики, глибокі дисбаланси фіскальних агрегатів, складність та неоднозначність трактування вітчизняного законодавства, високий рівень тіньової економіки зумовлюють необхідність оптимізації та пошуку альтернативних варіантів удосконалення порядку справляння податку на прибуток. Дослідження зарубіжного досвіду оподаткування прибутку суб'єктів господарювання дозволить виявити та адаптувати до вітчизняної практики найбільш ефективні заходи щодо стимулювання підприємницької діяльності, підвищення конкурентоспроможності та забезпечення інноваційної моделі розвитку національної економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій та виокремлення частини нерозв'язаної раніше проблеми. Концептуальні засади оподаткування прибутку підприємств розглядалися у працях провідних вчених-фінансистів, таких як: В. Андрущенко, А. Крисоватий, О. Мелих, А. Поддєрьогін, Д. Серебрянський, Л. Сідельникова, Я. Ярема. Значну увагу вивченню зарубіжного досвіду корпоративного прибуткового оподаткування присвятили: І. Бей, Г. Даценко, В. Дубровський, О. Зайцев, В. Могильний, А. Хомутенко, Т. Шевцова та інші. Незважаючи на існування потужного наукового доробку вітчизняних вчених, зазначимо, що нині в Україні в умовах повномасштабних військових дій модель оподаткування прибутку юридичних осіб не здатна повною мірою забезпечити активізацію інвестиційно-інноваційних процесів та відновлення експортного потенціалу економіки.

Метою статті є дослідження особливостей корпоративного прибуткового оподаткування в зарубіжних країнах і визначення перспектив його імплементації в українській практиці.

Викладення основного матеріалу. Чинна система оподаткування прибутку юридичних осіб в Україні повністю відповідає класичній європейській моделі, у якій базовим показником для розрахунку податкових зобов'язань є фінансовий результат до оподаткування, визначений на основі правил бухгалтерського обліку. Другою за поширеністю у світі є англо-американська модель, за якої платник має можливість самостійно обирати між застосуванням бухгалтерського або податкового обліку для визначення об'єкта оподаткування. Доволі поширеною в останні роки стала практика виокремлення естонської моделі оподаткування прибутку або оподаткування

розподіленого прибутку (податок на виведений капітал) [1].

Різноманітність підходів до побудови податкових систем визначає необхідність оцінювати та порівнювати ці системи відносно одна одної. З цією метою було розроблено Індекс міжнародної податкової конкурентоспроможності (International Tax Competitiveness Index) (далі – ІМПК). Зазначений індикатор розраховується для 38 країн Організації економічного співробітництва та розвитку і спрямований на вимірювання того, наскільки податкова система країни відповідає двом важливим аспектам податкової політики: конкурентоспроможності та нейтральності. Критерію конкурентоспроможності відповідатимуть країни із низькими граничними податковими ставками, оскільки в умовах глобальної економіки капітал стає надзвичайно мобільним, саме тому інвестори прагнуть вкласти свої кошти в тій країні, де існують можливості максимізації прибутків після оподаткування. Високі ж податкові ставки обмежуватимуть можливості залучення інвестицій та призводитимуть до ухилення від оподаткування. Критерій нейтральності означає відсутність впливу на економічну складову діяльності платника та його конкурентоспроможність [2].

ІМПК включає в себе понад 40 змінних, які вимірюють не тільки ставки основних податків (корпоративних податків, податків на доходи фізичних осіб, податків на майно та податків на доходи, отримані за кордоном), але і дають оцінку структурі податкового законодавства. У таблиці 1 наведено ТОП-15 країн за рівнем ІМПК.

Таблиця 1 – ТОП-15 країн за рівнем Індeksu міжнародної податкової конкурентоспроможності у 2023 році*

Країна	Загальне місце в рейтингу	Рейтингова оцінка	Місце у рейтингу корпоративного прибуткового податку	Місце у рейтингу податку на доходи фізичних осіб	Місце у рейтингу податків на споживання	Місце у рейтингу майнових податків	Місце у рейтингу податків на доходи, отримані за кордоном
Естонія	1	100,0	2	1	15	1	11
Латвія	2	88,5	1	3	27	5	9
Нова Зеландія	3	86,1	29	5	1	8	19
Швейцарія	4	84,7	10	9	3	36	1
Чехія	5	81,2	6	4	25	6	10
Люксембург	6	78,9	23	21	7	14	5
Туреччина	7	78,6	11	7	13	22	7
Ізраїль	8	78,3	13	23	11	11	8
Литва	9	76,6	3	10	30	7	22
Австралія	10	75,9	32	14	9	4	21
Угорщина	11	75,0	4	6	38	23	3
Словаччина	12	74,3	18	2	29	3	30
Швеція	13	73,3	8	20	21	10	13
Нідерланди	14	70,6	25	19	16	21	4
Канада	15	69,8	24	24	8	25	15

*Примітка. Складено автором за даними джерела [2].

Найвищий рівень ІМПК багато років поспіль має Естонія. Перш за все, це зумовлено оподаткуванням лише розподіленого прибутку за ставкою 20%. По-друге, існуванням єдиної ставки 20% індивідуального прибуткового податку, при цьому дивіденди, отримані від естонської компанії не оподатковуються. По-третє, податком на майно обкладається тільки вартість земельних ділянок. По-четверте, не підлягають оподаткуванню іноземні доходи. По-п'яте, Естонія із 2014 року запровадила програму е-резидентства, яка дозволяє іноземцям дистанційно реєструвати компанії та керувати ними [3]. Окрім податку на прибуток, електронні резиденти, які ведуть бізнес в Естонії, також повинні сплатити 20% прибуткового податку з винагороди директора та соціальний податок у розмірі 33% від гонорару директора. По-шосте, країна уклала понад 50 договорів про уникнення подвійного оподаткування [4].

Із 2018 року Латвія також запровадила аналогічну до естонської модель корпоративного

оподаткування розподіленого прибутку.

Для більш ґрунтовного дослідження зарубіжної практики корпоративного прибуткового оподаткування детальніше розглянемо два ключових елементи його регулятивного потенціалу: податкові ставки та пільги.

Найвищі та найнижчі ставки корпоративного податку на прибуток в світі наведено у таблицях 2 та 3. У 2023 році 141 із 225 юрисдикцій мали ставки корпоративного податку на рівні 25% або нижче, 120 - вище 20%, але нижче або на рівні 30%. Середня ставка податку серед 225 юрисдикцій становила 22,27%. Сполучені Штати Америки посідали 84-те місце за рівнем ставки податку на прибуток із сумарною федеральною та державною ставкою 25,77%. 20 країн із найвищими ставками податку на прибуток підприємств охоплюють майже всі регіони, хоча й дещо нерівномірно, оскільки 8 із 20 країн із найвищими ставками знаходяться в Африці, одна – в Океанії, у Європі – дві, в Північній Америці - чотири, а у Південній Америці - п'ять [5].

Таблиця 2 – 20 найвищих у світі ставок корпоративного податку на прибуток у 2023 році*

Країна	Континент	Ставка податку на прибуток підприємств, %
Коморські острови**	Африка	50
Пуерто-Ріко	Північна Америка	37,5
Суринам	Південна Америка	36
Аргентина	Південна Америка	35
Чад	Африка	35
Колумбія	Південна Америка	35
Куба	Північна Америка	35
Екваторіальна Гвінея	Африка	35
Мальта	Європа	35
Судан	Африка	35
Сінт-Мартен (голландська частина)	Північна Америка	34,5
Американське Самоа	Океанія	34
Бразилія	Південна Америка	34
Венесуела	Південна Америка	34
Камерун	Африка	33
Сент-Кітс і Невіс	Північна Америка	33
Марокко	Африка	32
Мозамбік	Африка	32
Намібія	Африка	32
Португалія	Європа	31,5

*Примітка. Складено автором за даними джерела [5].

**Примітка. Звичайна ставка корпоративного податку становить 35% і застосовується як до коморських компаній, так і до іноземних компаній, які отримують прибуток з коморських джерел. Проте державні промислові та комерційні підприємства або ті, учасниками яких є держава чи певні громадські установи, підлягають оподаткуванню корпоративним податком за ставкою 50%, якщо їхній оборот перевищує 500 млн. коморських франків.

Також розглянемо 20 країн із найнижчими ненульовими ставками корпоративного податку (табл. 3). Рівень ставок у цих країнах становить 15% або нижче. Дев'ять країн мають ставки в розмірі 10%, п'ять з яких є малими європейськими державами (Андорра, Боснія і Герцеговина, Болгарія, Косово та Македонія). Єдиними двома членами Організації економічного співробітництва та розвитку (далі - ОЕСР) серед цих 20 країн є Угорщина та Ірландія. У 2017 році Угорщина знизила ставку податку на прибуток із 19% до 9%. У Ірландії ставка 12,5% діє з 2003 року.

Таблиця 3 – 20 найнижчих у світі ставок корпоративного

податку на прибуток у 2023 році*

Країна	Континент	Ставка податку на прибуток підприємств, %
Барбадос	Північна Америка	5,5
Туркменістан	Азія	8
Угорщина	Європа	9
Об'єднані Арабські Емірати	Азія	9
Андорра	Європа	10
Боснія і Герцеговина	Європа	10
Болгарія	Європа	10
Республіка Косово	Європа	10
Киргизстан	Азія	10
Парагвай	Південна Америка	10
Катар	Азія	10
Македонія	Європа	10
Тимор-Лешті	Океанія	10
Китай, Спеціальний адміністративний район Макао	Азія	12
Молдова	Європа	12
Кіпр	Європа	12,5
Гібралтар	Європа	12,5
Ірландія	Європа	12,5
Ліхтенштейн	Європа	12,5
Албанія	Європа	15

*Примітка. Складено автором за даними джерела [5].

Із 225 досліджених юрисдикцій 15 наразі не запроваджують загальний податок на прибуток підприємств, усі ці юрисдикції є невеликими острівними державами. Деякі з них, як-от Кайманові острови та Бермудські острови, добре відомі відсутністю корпоративних податків [5].

Ставки корпоративного податку можуть значно відрізнитися залежно від регіону (табл. 4). Південна Америка має найвищу середню ставку корпоративного податку серед усіх регіонів – 28,38%. Азія відповідно має найнижчу середню ставку серед усіх регіонів – 19,80%. Загалом, більші та промислово розвинені країни, як правило, мають вищі ставки податку на прибуток підприємств, ніж менші країни.

Таблиця 4 – Середня ставка корпоративного прибуткового податку за регіонами у 2023 році*

Регіон	Середній показник регіону, %	Середній показник, зважений за ВВП, %	Кількість охоплених країн
Африка	27,37	27,28	51
Азія	19,80	25,02	47
Європа	19,92	24,49	39
Північна Америка	25,46	26,10	24
Океанія	23,75	29,72	8
Південна Америка	28,38	32,65	12
G7	27,18	26,68	7
ОЕСР	23,73	26,16	38
БРІКС	27,20	26,11	5
ЄС-27	21,13	25,21	27
G20	27,09	26,51	19
Світ	23,45	25,67	181

*Примітка. Складено автором за даними джерела [5].

G7, яка складається з семи найбагатших та найрозвиненіших країн світу, має середню встановлену законом ставку податку на прибуток компаній на рівні 27,18% та середньозважену ставку 26,68%. Країни-члени ОЕСР відповідно 23,73% та 26,16%. Ставки у країнах БРІКС дещо вищі - 27,20% та 26,11%.

Впродовж останніх чотирьох десятиріч ставки корпоративного прибуткового податку перманентно знижувалися в усьому світі. Так, у 1980 році середня незважена ставка податку на прибуток становила 40,18%, то у 2023 році - 23,45% (рис. 1) [5].

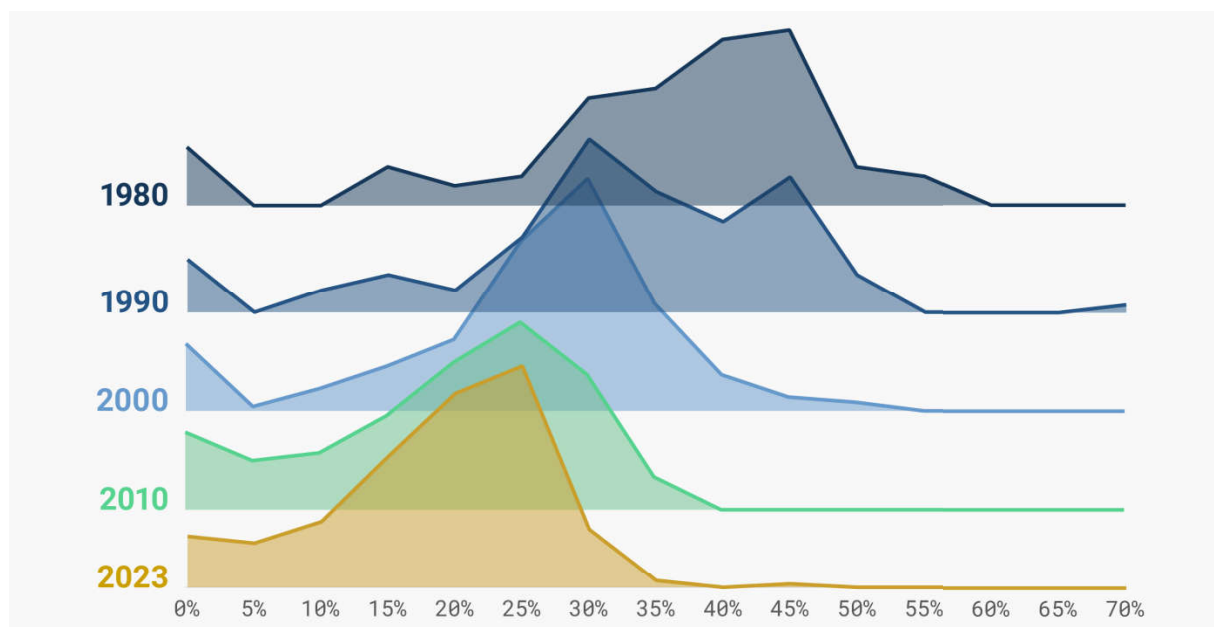

Рис. 1. – Розподіл ставок корпоративного прибуткового податку серед країн ОЕСР*

*Примітка. Складено автором за даними джерела [5].

Найбільш стрімке зниження ставок корпоративного прибуткового податку відбулося між 1990 та 2000 роками, аналогічні тенденції зберігалися і надалі. У 2023 році 91% країн ОЕСР мали законодавчо встановлену ставку нижчу за 30%, при цьому у більшості країн ставка перебуває на рівні від 20% до 25%. Водночас, варто відзначити, що загальне зниження ставок податку компенсувалося скороченням або скасуванням пільгового оподаткування прибутку. Наразі найбільш поширеними пільгами з податку на прибуток є інвестиційний податковий кредит, звільнення від оподаткування окремих галузей або застосування знижених ставок тощо.

Сполучені Штати Америки, як найпотужніша економіка світу, мають досить значний вплив на середньозважений рівень ставки корпоративного прибуткового податку у світі [6]. Проведення податкової реформи 2017 року значною мірою вплинуло на зниження даного показника.

Податок на прибуток підприємств (Corporate Income Tax - CIT) у США стягується федеральним урядом і урядом штату з прибутку підприємств. Малий бізнес (pass-through businesses) не підлягає оподаткуванню податком на прибуток, його доходи обкладаються податком на доходи фізичних осіб. З моменту прийняття Закону про зниження податків і зайнятість (Tax Cuts and Jobs Act, P.L. 115-97 - TCJA) у 2017 році ставка податку на прибуток підприємств, штатна та федеральна разом, становить 30,8%. TCJA знизив федеральну ставку корпоративного податку з 35% до 21%, зменшивши загальну ставку з 38,9% до 30,8%, наблизивши США до середнього світового рівня. Середньозважена встановлена законом ставка податку на прибуток підприємств у США знизилася з 46,83% в 1980 році до 25,67% у 2023 році [7].

Сорок чотири штати стягують податок на прибуток компаній. Ставки коливаються від фіксованої в 2,5% у Північній Кароліні до максимальної граничної ставки в 9,8% в Міннесоті.

Чотири штати – Аляска (9,4%), Іллінойс (9,5%), Міннесота (9,8%) та Нью-Джерсі (9%) стягують найвищі граничні ставки податку на прибуток компаній у розмірі 9% або вище. Дванадцять штатів - Арізона, Арканзас, Колорадо, Індіана, Кентуккі, Міссісіпі, Міссурі, Північна Кароліна, Північна Дакота, Оклахома, Південна Кароліна та Юта - мають максимальні показники на рівні 5% або нижче. Невада, Огайо, Техас і Вашингтон стягують податок на валову виручку замість податку на прибуток компаній. Делавер, Орегон і Теннессі мають податок на валові надходження на додаток до податку на прибуток компаній. Деякі місцевості в Пенсільванії, Вірджинії та Західній Вірджинії також стягують податок на валові надходження, які, зазвичай, вважаються більш економічно шкідливими, ніж податки на прибуток компаній. Південна Дакота та Вайомінг - єдині штати, які не стягують податок ні на прибуток компаній, ні на валову виручку [8].

Найнижчими є ставки у Північній Кароліні - 2,5, за нею йдуть ставки в Міссурі та Оклахомі – 4% і Північній Дакоті - 4,31%. Вісім інших штатів встановлюють найвищі ставки на рівні 5% або нижче: Колорадо (4,4%), Юта (4,65%), Арканзас (4,8%), Арізона та Індіана (4,9%), Кентуккі, Міссісіпі та Південна Кароліна (5%). Двадцять дев'ять штатів і округ Колумбія мають єдину ставку корпоративного оподаткування. Більша схильність до єдиної ставки корпоративного податку обумовлена тим, що в корпоративному оподаткуванні концепція «платоспроможності» дещо втрачає свою актуальність, порівняно із індивідуальним прибутковим оподаткуванням. Крім того, система єдиної ставки зводить до мінімуму стимули для компаній брати участь у економічно марнотратному податковому плануванні, щоб пом'якшити шкоду від вищих граничних ставок податку, які деякі штати стягують у міру зростання оподаткованого доходу [8].

Законом про зниження інфляції (The Inflation Reduction Act, P.L. 117-169 - IRA) введено у дію так званий «корпоративний альтернативний мінімальний податок» (corporate alternative minimum tax – CAMT). CAMT - це мінімальне податкове зобов'язання, що стягується у розмірі 15% від скоригованого прибутку, визначеного за даними фінансової звітності (AFSI) корпорацій С. Корпорація С - це юридична структура, власники або акціонери якої оподатковуються окремо від організації. Платниками виступають корпорації із середньорічним скоригованим прибутком у фінансовій звітності або скоригованим бухгалтерським доходом у понад 1 млрд. дол. США протягом трьох послідовних податкових років. Корпорації, на які поширюється дія CAMT, повинні розраховувати свої податкові зобов'язання відповідно до звичайних правил корпоративного податку та CAMT і сплачувати більшу з двох сум. Закон не поширюється на корпорації S, інвестиційні фонди нерухомості, регульовані інвестиційні компанії та фонди прямих інвестицій. Корпорації S - це бізнес-структури, яким згідно з податковим законодавством дозволено передавати свій оподатковуваний прибуток, кредити, відрахування та збитки безпосередньо своїм власникам.

Одним із важливих міжнародних положень Закону про скорочення податків і зайнятість (TCJA) від 2017 року був податок на розмивання бази та боротьбу зі зловживаннями (base erosion and anti-abuse tax - BEAT), названий так тому, що він спрямований на боротьбу з податковою проблемою, відомою як розмивання бази. Розмивання бази - це втрата надходжень від корпоративного податку на прибуток транснаціональних компаній через переміщення прибутку [9].

Протягом тривалого часу американські компанії зменшували свої податкові зобов'язання в США, перераховуючи прибуток філії в іншій юрисдикції. Компанії платили афілійованим особам за використання патентів чи іншої інтелектуальної власності в США. Така практика збільшувала витрати та зменшувала прибуток, і відповідно, податкові зобов'язання. Раніше США намагалися обмежити цю практику, регулюючи трансфертні ціни між компаніями, але податковій службі було важко забезпечити дотримання цієї практики.

Щоб підпадати під дію BEAT, корпоративний платник податків повинен:

- мати середній річний валовий дохід не менше 500 млн. дол. США за попередні три податкові роки;
- відсоток ерозії бази для податкового року повинен перевищувати 3% (2% для деяких галузей - банків або зареєстрованих торговців цінними паперами). Порогове значення, як

правило, розраховується шляхом ділення сукупної суми «податкових пільг від зменшення бази» платника податків або відрахувань, пов'язаних із «платежами від зменшення бази», на загальну суму відрахувань платника податків за рік;

- не бути регульованою інвестиційною компанією, інвестиційним трастом у нерухомість або корпорацією S [10].

До платежів, що розмивають базу оподаткування відносять: сплачені відсотки, роялті або платежі за послуги. BEAT не є альтернативою податку на прибуток - це додатковий податок. Ставка BEAT у 2018 році становила 5%, у 2019 році вона зросла до 10%, а з 2026 року мала зрости до 12,5%. Однак було прийнято закон щодо додаткового збільшення BEAT до 18% до 2025 податкового року, наразі ж ставка становить 15%.

Корпоративні податки у США забезпечують усього лише 6,5% усіх доходів (рис. 2).

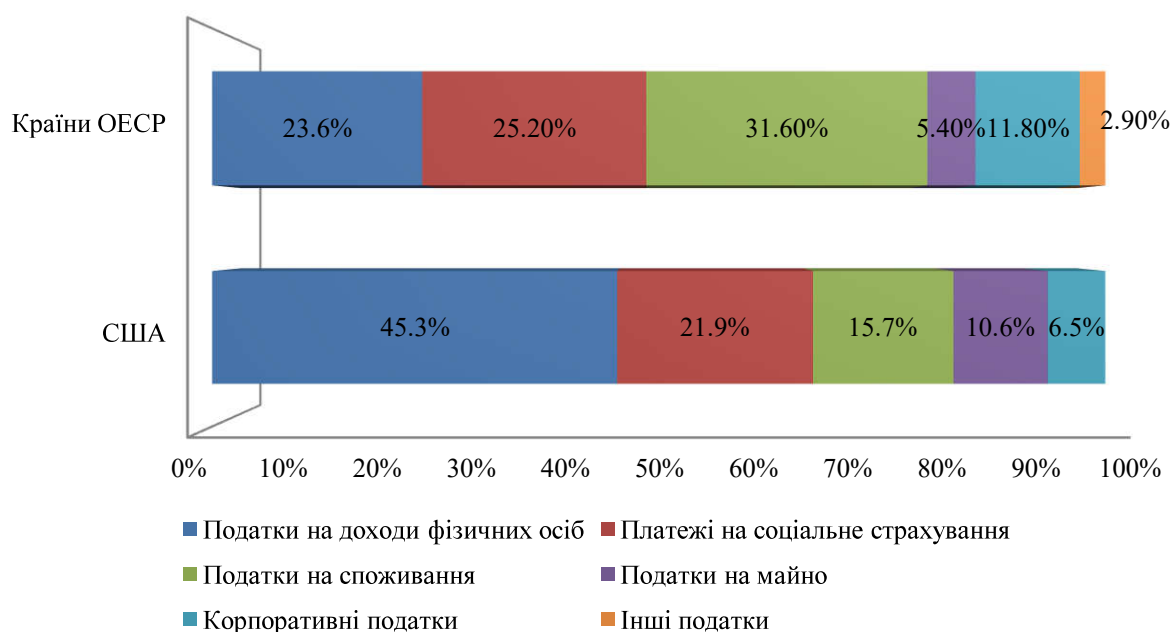

Рис. 2. – Структура податкових надходжень у США та країнах ОЕСР за 2022 рік*

*Примітка. Складено автором за даними джерела [11].

Основне ж джерело податкових надходжень у США – це податки на доходи фізичних осіб - 45,3%. Платежі на соціальне страхування мають другу за величиною частку - 21,9% , за ними йдуть податки на споживання - 15,7% та податки на майно - 10,6%.

Порівняно із середнім показником по ОЕСР, Сполучені Штати Америки значно більше роблять акцент на оподаткуванні доходів фізичних осіб, у той час як у країнах ОЕСР в середньому частка індивідуальних податкових доходів склала 23,6%, тобто відхилення становить 21,7 в.п.

Частково це можна пояснити тим, що більше половини прибутку від бізнесу в Сполучених Штатах зазначається в індивідуальних податкових деклараціях, тобто в США особливістю податкової системи є те, що прибутки від бізнесу є базою для оподаткування податком на доходи фізичних осіб, що зменшує частку доходів від корпоративного податку.

У країнах ОЕСР в середньому 5,4% загальних податкових надходжень припадає на майнові податки, порівняно з 10,4% в США. Також у країнах ОЕСР значно більші надходження дають податки на споживання, що зумовлено існуванням у них податку на додану вартість, в той час як у США цей податок відсутній [11].

Китай, друга за потужністю економіка світу, також має у своїй податковій системі корпоративний прибутковий податок, стандартна ставка якого дорівнює 25%. При цьому для деяких платників встановлюються знижені ставки:

- 5% - для малих та малоприбуткових підприємств із річним оподатковуваним прибутком до 3 млн. юанів включно;

- 10% - для підприємств з розробки програмного забезпечення та інтегральних схем (ІС) після перших п'яти років звільнення від податку на прибуток;

- 15% - для високотехнологічних підприємств та підприємств, які займаються запобіганням та контролем забруднення навколишнього природного середовища;

15% - для підприємств певних секторів/галузей, розташованих в окремих регіонах (зона співробітництва зоні співробітництва Цяньхай Шеньчжень-Гонконг, зона співпраці Гуандун-Макао в Хенціні, зона Пінтань, порт вільної торгівлі Хайнань, район Лінганг Шанхайської пілотної зони вільної торгівлі).

У Китаї немає місцевого або провінційного прибуткового податку [12].

Третьою за розмірами економікою у світі є німецька. Прибуток німецького бізнесу обкладається двома податками: корпоративним прибутковим податком та податком на торгівлю. У Німеччині корпоративний податок стягується за єдиною ставкою 15% і потім стягується додатковий збір в розмірі 5,5% від податкового зобов'язання (надбавка солідарності). Таким чином, загальна ставка податку становить 15,825%.

Ставка торговельного податку – це комбінація єдиної ставки податку в 3,5% (базова ставка) і ставки муніципального податку (Hebesatz) залежно від того, де розташовані підприємства. В даний час муніципалітети з принаймні 80 000 мешканців стягують податок на торгівлю за ставкою від 8,75% (Hebesatz 250%) до 20,3% (Hebesatz 580%).

У грудні 2023 року Німеччина імплементувала Директиву ЄС 2022/2523 щодо забезпечення глобального мінімального рівня оподаткування, так званій «Стовп 2» («Pillar 2») запровадивши Закон про імплементацию Директиви про мінімальне оподаткування (Mindestbesteuerungsrichtlinie-Umsetzungsgesetz). Німецькі правила чітко відповідають Типовим правилам ОЕСР, Адміністративним вказівкам від лютого та липня 2023 р. ОЕСР та Директиві ЄС 2022/2523. Додатковий податок відповідно до німецьких правил стягується як незалежний податок поряд із податком на прибуток підприємств. Правила також включають правила безпечної гавані, а також внутрішній податок на поповнення (Nationale Ergänzungssteuer). Як і Типові правила ОЕСР, німецькі Mindeststeuergesetz застосовуються до національних суб'єктів господарювання, що є глобальними бізнес-структурами, із консолідованими доходами понад 750 мільйонів євро принаймні за два з чотирьох попередніх років [13].

Висновки та перспективи подальших розвідок. Вивчення сучасної практики корпоративного прибуткового оподаткування показало зміщення акцентів із фіскальної на регулюючу функцію даного виду податків. З цією метою у різних країнах світу за допомогою диференціації підходів до визначення бази оподаткування, встановлення ставок та пільг балансують інтереси держави та платників.

В Україні модель оподаткування прибутку підприємств не здатна справляти стимулюючий вплив на ділову активність суб'єктів господарювання та забезпечити структурну перебудову економіки, спрямовану на інноваційний розвиток, а тому потребує докорінного перегляду. Зміна парадигми корпоративного прибуткового оподаткування має відбутися на засадах максимального врахування інтересів національної безпеки та відновлення економічного зростання. Тому вважаємо за доцільне імплементацию у вітчизняну податкову систему естонського досвіду оподаткування розподіленого прибутку, що сприятиме залученню інвестиційних ресурсів, поживленню бізнес-процесів та зростанню зайнятості населення.

Напрямами подальших наукових пошуків є дослідження особливостей вітчизняної та зарубіжної практики оподаткування фінансового сектору економіки як рушійної сили економічного розвитку.

Список використаних джерел

1. Дзівінська Ю. О., Ярема Б. П. Сучасний стан та перспективи оподаткування прибутку підприємств в Україні. *Молодий вчений*. 2017. №3. С. 645-649.

2. International Tax Competitiveness Index 2023. *Taxfoundation*. URL: <https://taxfoundation.org/research/all/global/2023-international-tax-competitiveness-index/> (Last accessed: 12.05.2024).
3. Синютка Н. Г., Червінська О. С., Гоменюк В. В. Електронна резидентність та пряме оподаткування: аспекти фінансової безпеки. *Бізнес Інформ*. 2019. № 12. С. 363-369.
4. Republic of Estonia. E-Residency. Knowledge Base. URL: <https://learn.e-resident.gov.ee/hc/en-us> (Last accessed: 12.05.2024).
5. Enache C. Corporate Tax Rates around the World, 2023. *Taxfoundation*. December 12, 2023. URL: https://taxfoundation.org/data/all/global/corporate-tax-rates-by-country-2023/#_ftn17 (Last accessed: 12.05.2024).
6. Хомутенко А., Бзова Ю. Адаптація зарубіжного досвіду оподаткування прибутку підприємств до вітчизняної практики. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2016. № 7. С. 112-131.
7. Ярема Я. Р., Бей І. М. Адаптація зарубіжного досвіду оподаткування прибутку підприємств до вітчизняної практики. *Прийзовський економічний вісник*. 2019. № 2(13). С. 320-325.
8. Loughhead K. State Corporate Income Tax Rates and Brackets, 2024. *Taxfoundation*. January 23, 2024. URL: <https://taxfoundation.org/data/all/state/state-corporate-income-tax-rates-brackets-2024/> (Last accessed: 12.05.2024).
9. Cole A. How to Improve the Base Erosion and Anti-Abuse Tax. *Taxfoundation*. April 23, 2024. URL: <https://taxfoundation.org/blog/base-erosion-anti-abuse-tax-beat-reforms/> (Last accessed: 12.05.2024).
10. Base Erosion and Anti-Abuse Tax (BEAT). *Bloombergtax*. January 4, 2022. URL: <https://pro.bloombergtax.com/brief/base-erosion-and-anti-abuse-tax-beat/> (Last accessed: 12.05.2024).
11. Bunn D., Perez Weigel C. Sources of U.S. Tax Revenue by Tax Type, 2024 Update. *Taxfoundation*. March 26, 2024. URL: <https://taxfoundation.org/data/all/federal/us-tax-revenue-by-tax-type-2024/> (Last accessed: 12.05.2024).
12. China, People's Republic of Corporate - Taxes on corporate income. *Worldwide Tax Summaries*. URL: <https://taxsummaries.pwc.com/peoples-republic-of-china/corporate/taxes-on-corporate-income> (Last accessed: 12.05.2024).
13. Germany Corporate - Taxes on corporate income. *Worldwide Tax Summaries*. URL: <https://taxsummaries.pwc.com/germany/corporate/taxes-on-corporate-income> (Last accessed: 12.05.2024).

References

1. Dzivinska, Yu. O., Yarema, B. P. (2017) Current state and prospects of corporate income taxation in Ukraine. *A young scientist*, No. 3, 645-649 (in Ukr.).
2. International Tax Competitiveness Index 2023. *Taxfoundation*. Retrieved from <https://taxfoundation.org/research/all/global/2023-international-tax-competitiveness-index/>.
3. Synyutka, N. G., Chervinska O. S., Khomenyuk V. V. (2019) Electronic residency and direct taxation: aspects of financial security. *Business Inform*, No. 12, 363-369 (in Ukr.).
4. Republic of Estonia. E-Residency. Knowledge Base. Retrieved from <https://learn.e-resident.gov.ee/hc/en-us>.
5. Enache, C. Corporate Tax Rates around the World, 2023. *Taxfoundation*. December 12, 2023. Retrieved from https://taxfoundation.org/data/all/global/corporate-tax-rates-by-country-2023/#_ftn17.
6. Khomutenko, A., Bzova, Yu. (2016) Adaptation of foreign experience of corporate income taxation to domestic practice. *Scientific Bulletin of Odessa National Economic University*. 2016. No. 7. P. 112-131 (in Ukr.).
7. Yarema, Y. R., Bey, I. M. (2019) Adaptation of foreign experience of corporate income taxation to domestic practice. *Pryzovsky Economic Bulletin*, No. 2(13), 320-325 (in Ukr.).
8. Loughhead K. State Corporate Income Tax Rates and Brackets, 2024. *Taxfoundation*. January 23, 2024. Retrieved from <https://taxfoundation.org/data/all/state/state-corporate-income-tax-rates-brackets-2024/>.
9. Cole, A. How to Improve the Base Erosion and Anti-Abuse Tax. *Taxfoundation*. April 23, 2024. Retrieved from <https://taxfoundation.org/blog/base-erosion-anti-abuse-tax-beat-reforms/>.
10. Base Erosion and Anti-Abuse Tax (BEAT). *Bloombergtax*. January 4, 2022. Retrieved from <https://pro.bloombergtax.com/brief/base-erosion-and-anti-abuse-tax-beat/>.

11. Bunn, D., Perez Weigel, C. Sources of U.S. Tax Revenue by Tax Type, 2024 Update. *Taxfoundation*. March 26, 2024. Retrieved from <https://taxfoundation.org/data/all/federal/us-tax-revenue-by-tax-type-2024/>.
12. China, People's Republic of Corporate - Taxes on corporate income. *Worldwide Tax Summaries*. Retrieved from <https://taxsummaries.pwc.com/peoples-republic-of-china/corporate/taxes-on-corporate-income>.
13. Germany Corporate - Taxes on corporate income. *Worldwide Tax Summaries*. Retrieved from <https://taxsummaries.pwc.com/germany/corporate/taxes-on-corporate-income>.

NOVOSOLOVA Olena,
PhD in Economics, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Finance, Accounting and Taxation,
Kherson National Technical University

CORPORATE INCOME TAXATION: FOREIGN EXPERIENCE AND LESSONS FOR UKRAINE

Introduction. *In modern economic realities the question of increasing the efficiency of the mechanism of corporate income taxation is particularly acute since corporate income tax in the practice of developed countries is an effective tool for achieving balanced economic development and a stable source of filling budgets. The study of foreign experience of corporate income taxation will allow to identify and adopt to Ukrainian practice the most effective measures to stimulate entrepreneurial activity, increase competitiveness and ensure an innovative model of the national economy development.*

Purpose. *The article examines the peculiarities of corporate income taxation in foreign countries and determines the prospects for its implementation in Ukrainian practice.*

Results. *An analysis of the International Tax Competitiveness Index was carried out, the peculiarities of taxation in Estonia which allowed the country to take the first place according to the above-mentioned indicator were highlighted. The specifics of corporate income taxation in Estonia are characterized. The countries with the highest and lowest income tax rates in the world have been identified. An assessment of the average indicators of income tax was carried out in the regional section and in historical retrospect. It is noted that over the past four decades' corporate income tax rates have been permanently declining around the world. The system of corporate income taxation in the world's leading economies: the USA, China and Germany has been studied.*

Originality. *The advantages provided by the introduction of the "Estonian" model of corporate income taxation have been identified. The measures taken by foreign countries to combat the tax base erosion have been studied.*

Conclusion. *The study of the modern practice of corporate income taxation showed a shift in emphasis from the fiscal to the regulatory function of this type of taxes. In Ukraine, the model of corporate income taxation is not able to have a stimulating effect on the business activity and ensure the structural restructuring of the economy aimed at innovative development, and therefore needs a fundamental revision. Therefore, it is considered not to implement the Estonian experience of taxation of distributed income into the domestic tax system.*

Keywords: *corporate income taxation, income tax, distributed income, Index of international tax competitiveness, foreign experience, USA, China, Germany, Estonia.*

*Одержано редакцією: 18.05.2024
Прийнято до публікації: 29.05.2024*